

2. PISNI IZPIT IZ NUMERIČNIH METOD 1

Finančna matematika

18. februar 2011

Vpisna številka:
Vrsta:

Ime in priimek:
Stolpec:

1. Določite red konvergence iteracije $x_{r+1} = g(x_r)$,

$$g(x) = \frac{2x^3 + e^{-x^2}}{1 + 2x^2}$$

za reševanje enačbe $x^2 + \ln x = 0$. Pomagaj si z dejstvom, da za rešitev a velja zveza $a^2 + \ln a = 0$. Izračunajte še prva dva približka za $x_0 = 0.6$.

2. V aritmetiki s premično piko računamo vrednost polinoma $y = p(x)$, ki je podan v kanonični obliki $p(x) = a_n(x - c_1)(x - c_2) \cdots (x - c_n)$. Naj bo $\hat{y}$ numerično izračunana vrednost za y in naj bo $\hat{y} = y(1 + \delta)$. Izpeljite oceno $|\delta| \leq 2n\epsilon$, kjer je ϵ osnovna zaokrožitvena napaka.
3. Naj bo A realna simetrična pozitivno definitna matrika. Zapišite ekonomičen algoritem brez računanja kvadratnih korenov za razcep matrike A v obliko $A = LDL^T$, kjer je L spodnje trikotna matrika z enicami na diagonalni, D pa diagonalna matrika z nenegativnimi elementi. Preštejte število operacij in izračunaj L in D v primeru

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 8 & 4 & 8 \\ 8 & 17 & 11 & 13 \\ 4 & 11 & 15 & -5 \\ 8 & 13 & -5 & 36 \end{bmatrix}.$$

4. Naj bo $A \in \mathbb{R}^{m \times n}$, $m \geq n$ in $\text{rang}(A) = n$.

(a) Pokażite, da je x , ki ga dobimo, ko rešimo sistem

$$\begin{bmatrix} I & A \\ A^T & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} r \\ x \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} b \\ 0 \end{bmatrix},$$

rešitev predoločenega sistema $Ax = b$ po metodi najmanjših kvadratov. Kaj je potem r ?

(b) Naj bo znan ortogonalni razcep $A = QR$ matrike A . Kako bi rešili sistem

$$\begin{bmatrix} I & A \\ A^T & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} r \\ x \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} c \\ d \end{bmatrix}?$$

Veliko uspeha pri reševanju!